

Sammenslutningen af Lokalarkiver

Årsmøde den 8. og 9. oktober 2022

Program og aktivitetsbeskrivelse

Mens vandet stiger - Vejret og arkiverne

*Oversvømmelsen 1921. Mand i båd og hestevogn ved Ny Sølyst,
gartner Jensens villa.*

*Årstal: 1921. Fotograf: Johannes Hansen
Lokalhistorisk Arkiv Frederikssund*

Program

Lørdag den 8. oktober

09.30-10.15 Ankomst, Kaffe/Te og brød

10.15-10.30 Velkomst v. formand *Jørgen Thomsen,*
Sang *Formand, SLA*

10.30-12.00 Fælles introduktionsforedrag *Kjeld Ejdorf,*
Stormfloden i 1872 *Lokalhistoriker*

12.00-13.30 Frokost

13.30-14.00 Registrering til
generalforsamling
Mulighed for nøgleudlevering

14.00-15.15 SLA's ordinære *Jørgen Thomsen*
generalforsamling 2021
Sang

15.15-15.30 Kaffe/Te og benstræk
Mulighed for nøgleudlevering

15.30-16.00 Rigsarkivet

16.00-17.00 VELUX

19.00 Festmiddag

Det er muligt at bytte arkivalier ved et byttebord ved orangeriet.

Program

Søndag den 9. oktober

07.30-09.00 Morgenmad og mulighed for udtjekning

09.00-10.30 Foredrag A1 og B1

Foredrag A1

Fra forureningsbekæmpelse
til klimakrise

Lif Lund Jacobsen

Arkivar, forsker og ph.d.

Niels Bohr Arkivet

Foredrag B1

De fagre danske kyster

Carlo Sass Sørensen

Chefkonsulent,

Kystdirektoratet

10.30-10.45 Kaffe/Te og benstræk

Mulighed for udtjekning

10.45-12.15 Foredrag A2 og B2

Foredrag A2

Opbevaring og
beredskab

Mette Humle Jørgensen

Konservator,

Nationalmuseet

Foredrag B2

ROPEWALK

Martin Stendel,

Klimaforsker,

DMI

12.15-13.15 Frokost

13.15-14.45 Afslutningsforedrag

Klimaforandringer

Søren Vallentin Jacobsen

Meteorolog,

Tidligere DR-vært

14.45-15.00 Afslutning v. formand

Jørgen Thomsen

15.00-15.30 Kaffe og kage

Fælles introduktionsforedrag

Lørdag den 8. oktober

Stormfloden i 1872 - Danmarks største strandingskatastrofe

10.30-12.00

Kjeld Ejdorf

Lokalhistoriker

En voldsom stormperiode hærgede Nordeuropa i begyndelsen af november 1872, og især gik det ud over det sydlige og østlige Danmark, Skåne og de tyske Østersøområder. Stormen over Danmark kulminerede den 13. november 1872 i en orkan, der efterlod tragedier og ødelæggelser i hidtil uset skala.

I Danmark blev mange lavereliggende kyststrækninger og havnebyer ramt af oversvømmelser. Værst gik det for Lolland og Falster, hvor digerne blev gennembrudt med det resultat, at næsten hundrede mennesker druknede. Mange mistede både deres kære, deres hjem, husdyr, afgrøder og erhvervs-muligheder. De materielle tab var særdeles betydelige.

Orkanen skabte også ulykker til søs. Mere end 260 skibe strandede eller forliste på én dag med tab af mange menneskeliv. Stormfloden blev på denne dag både en overvældende naturkatastrofe og en national ulykke.

Foredragsholderens interesse for stormfloden begyndte for over 30 år siden ved et tilfælde. Hos en pensionist kom foredragsholderen for at høre om tørveggravning. Der i stuen opdagede han en gammel lanterne med tallet 1872. Siden blev det til mange besøg på arkiver i ind- og udland, interviews og foredrag for at opklare stormfloden. Det blev til sidst til en bog om stormfloden og strandingerne rundt omkring i landet.

Rigsarkivet

Lørdag den 8. oktober

Klimaprojekt

15.30-16.00

Projektets formål er dels at sikre samtidsdokumentationen af den danske debat om de globale klimaforandringer, dels at forbedre danske bevaringsinstitutioners muligheder for fremadrettet at sikre indsamling og tilgængeliggørelsen af nyere dansk kulturarv.

Klimaudfordringerne engagerer et bredt og alsidigt udsnit af den danske befolkning, og det falder sammen med erkendelsen af, at mennesket har en afgørende indvirkning på klima og miljø. Klimadebatten lader sig dog vanskeligt dokumentere ved hjælp af eksisterende bevaringsteknologier og metoder, på grund af de forskelligartede involverede aktører og platforme, som den foregår på.

Danske statslige og private arkiver og museer har en lang og stærk tradition for at indsamle, opbevare og tilgængeliggøre fysisk materiale. Den digitale transformation af samfundet har imidlertid været med til at ændre betingelserne for, hvordan vores kommunikation, relationer og praksisser afsætter spor. Disse nye vilkår afføder en række udfordringer, behov og muligheder, som kræver, at de kulturbevarende institutioner udvikler nye indsamlingsmetoder. Samtidens dokumentationsbehov kalder samtidig på nye samarbejder på arkivområdet.

Projektet vil:

1. Sikre dokumentationen af dansk klimadebat
2. Udvikle nye bæredygtige metoder for indsamling, bruger-/borgerinddragelse og tilgængeliggørelse
3. Styrke samarbejdet på tværs af deltagende institutioner

Projektet organiseres med Privatarkivudvalget som styregruppe.

Den arkivfaglige kursusrække

Søndag den 9. oktober, lokale 1+2, stuen

A1: Fra forureningsbekæmpelse til klimakrise

09.00-10.30

Lif Lund Jacobsen

Ph.d. og forsker, Niels Bohr Arkivet

Klimaspørgsmålet fylder meget i den offentlige debat og påvirker vores personlige liv.

Fordi klimaændringer er globale, fysiske fænomener med store personlige og samfundsmæssige konsekvenser, påvirkes vores individuelle tilgang til klimaspørgsmålet af vores natur-, politik-, og samfundsopfattelse. På baggrund af disse opfattelser danner vi en forestilling om hvordan vores klima-fremtid kommer til at se ud og hvordan vi som samfundet bør forholde os til den.

I dette foredrag ser vi på klimaets kulturhistorie, og hvordan lokalarkiverne kan være med til at dokumentere denne historie.

A2: Opbevaring og beredskab

10.45-12.15

Mette Humle Jørgensen

Konservator, Nationalmuseet

Mange arkiver ligger i uhensigtsmæssige lokaler med dårligt klima. Alle arkiver tilstræber at få så optimale opbevaringsbetingelser som ressourcerne tillader, men hvad er klimakravene for opbevaring af arkivmateriale og hvorfor? Nuværende anbefalinger og grænseværdier gennemgås.

De ideelle krav til opbevaring af arkivmateriale er ikke ændret grundet klimaændringerne, men risikoen for katastrofer er øget. Derfor er det blevet endnu vigtigere med gode bevarings- og beredskabsplaner. En beredskabsplan er et godt værktøj til at mindske katastrofens omfang og begrænse skaderne. Eksempler på katastrofer understreger nødvendigheden af en beredskabsplan.

Den historiefaglige kursusrække

Søndag den 9. oktober, lokale 3+4, 1. sal

B1: De fagre danske kyster

09.00-10.30

Carlo Sass Sørensen

Chefkonsulent v. Kystdirektoratet

Kysterne indeholder den mest varierede, forunderlige og foranderlige natur. Gennem årtusinder har naturkræfter formet og omformet vort land, og vi har levet med adgang til havet og med de overraskelser, havet byder på, når det stormer. Vi fremhæver de åbne og frie kyster som en særlig dansk attraktion: Den danske kyst smiler fager, jovist, men er smilet stivnet eller helt ved at forsvinde? Klimaforandringer, kysterosion og oversvømmelse truer. Måske Jævnlig oversvømmelser var engang et vilkår. I dag accepterer vi ikke oversvømmelser, men hvad gør vi, når vi ved, fremtiden byder på flere og kraftigere stormfloder?

B2: ROPEWALK

10.45-12.15

Martin Stendel

Klimaforsker, DMI

I Rigsarkivet opbevares mere end 750 hyldemeter skibsjournaler som indeholder millioner af iagttagelser af maritime vejrforhold fra sejlads under dansk flag, begyndende allerede i 1675. Denne unikke samling af maritime dokumenter er hidtil uanvendt som kilde til klimaforskning, og det vil DMI og Rigsarkivet gerne ændre på.

Optegnelser gjort af tidligere tiders danske sømænd kan i dag give værdifuld information om bl.a. tryk-, vind-, strøm-, is- og temperaturforhold. En intelligent analysemetode kan rekonstruere gamle vejrforhold og kan benyttes som basis i modeller til at forudsige klimaudviklingen.

Projektet ROPEWALK (Rescuing Old data with Peoples' Efforts: Weather and climate Archives from Logbook records) finansieres af A. P. Møller Mærsk Fonden med 14,25 mio. kroner over fire år, begyndende i 2023.

Afslutningsforedrag

Søndag den 9. oktober

Klimaforandringer – bliv lidt klogere på hvorfor det sker – og hvor hurtigt det sker.

13.15-14.45

Søren Vallentin Jacobsen

Meteorolog, tidligere DR-vært

Klodens klima ER i færd med at ændre sig. Hvad er det der sker? Hvorfor sker det? Og hvorfor har klima ændret sig drastisk tidligere i historien – mange gange?

Spørgsmålene er mange, men der er svar på det meste. Få et godt indblik i hvor følsomt vores klima er. Få sat proportioner i hvad DU kan gøre og hvad politikerne og institutioner skal gøre.

Klimasystemet ER meget komplekst og svært at komme til bunds i, men der er også nogle store linjer der er klare og til at forstå, som jeg tager fat på i dette foredrag. Både de naturlige og de menneskeskabte.